

ЗВІТ

про роботу методичної комісії природничого факультету за 2015-2016 н.р.

Методична рада Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка у 2015-2016 навчальному році провела планові засідання, а саме:

1. Обговорення проекту Положення про реалізацію права на академічну мобільність студентів і викладачів ПНПУ імені В.Г. Короленка.

2. Стан відповідності локальної нормативної бази університету положенням «Про вищу освіту» (*Положення про факультет ПНПУ імені В.Г. Короленка*).

3. Обговорення положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії 2016 р.

4. Обговорення перспективного плану підготовки вчителів до роботи в умовах реформування освіти.

5. Обговорення та прийняття положення про організацію навчального процесу з вибіркових навчальних дисциплін.

Провела методичні семінари:

Методичний семінар 1: Організаційно-технологічні засади застосування елементів дистанційного навчання: із досвіду упровадження. (4 листопада 2015р.)

Методичний семінар 2: Забезпечення єдності підходів і вимог до оцінювання навчальних досягнень студентів та формування рейтингової оцінки результатів їхньої навчальної праці. (20 січня 2016 р.)

Методичний семінар 3: «Формування фахових і загальних компетенцій у процесі практичних і лабораторних занять». (2 березня 2016р.)

На внутрішньому сайті університету розміщено інформацію стосовно проведених методичних засідань та оновлено:

- Матеріали Семінару з ЄКТС. Київ, 21.10.15 р.
- Освітній глосарій.
- Методичні рекомендації до розроблення та впровадження освітніх програм (за новими вимогами).

Усі викладачі кафедр природничого факультету працюють над створенням сучасного методичного забезпечення природничих дисциплін відповідно кредитно-модульної системи та основних принципів організації навчального процесу, над модернізацією навчально-методичного інструментарію через впровадження сучасних педагогічних та інформаційних технологій; підвищення рівня педагогічної майстерності викладачів природничого факультету.

За звітний період методичною комісією факультету було здійснено згідно плану десять засідань, на яких розглядалися різнопланові питання пов'язані з удосконаленням методичної роботи на факультеті. Були розглянуті такі основні питання:

1. Основні шляхи удосконалення методичної роботи на кафедрах факультету:
 - удосконалення навчальних планів і програм з фахових дисциплін
 - створення навчально-методичних комплексів з дисциплін згідно із сучасними вимогами до рівня підготовки студентів природничого факультету.
2. Особливості проведення та аналіз результатів педагогічної практики студентів природничого факультету.
3. Організація самостійної роботи студентів, методичні рекомендації із планування та контролю самостійної роботи студентів.
4. Організація та залучення студентів до участі в наукових конференціях, олімпіадах та конкурсах державного та міжнародного рівня.
5. Використання можливостей природоохоронних територій у формуванні екологічного світогляду майбутніх вчителів природничих дисциплін.

6. Підвищення рівня методичної підготовки кураторів по роботі з академічними групами.
7. Методичне забезпечення підвищення рівня якості навчання студентів.
8. Сучасні вимоги до оцінювання індивідуальної та самостійної роботи студентів.
9. Застосування інтерактивних педагогічних технологій при викладанні природничих дисциплін.
10. Проектна діяльність студентів як складова цілісної підготовки майбутнього учителя природничих дисциплін.

У роботі методичної комісії факультету активно брали участь викладачі різних кафедр зокрема: ботаніки, екології та методика навчання біології (проф. Оніпко В.В., доц. Гомля Л.М.); хімії та методики викладання хімії (проф. Шиян Н.І., доц. Стрижак С.В.) педагогічної майстерності та менеджменту (проф. Ткаченко А.В., док.п.н., доц. Сас Н.М.) кафедри біології та основ здоров'я людини (доц. Закалюжний В.М., ст.в. Новописьменний С.А.).

Методична робота викладачів кафедр природничого факультету була спрямована на оновлення робочої документації, що забезпечує навчальний процес (ОПП та навчальні плани). На кожній кафедрі проводиться розробка робочих програм згідно вимог кредитно-модульної системи були перероблені всі робочі програми згідно наказу МОН України №384. Викладачі кафедр природничого факультету взяли активну участь у науково-методичних конференціях та семінарах 2015-2016 н.р.

Викладачі факультету здійснювали методичну роботу не лише в університеті, а й за його межами приймаючи активну участь у роботі обласних, районних та регіональних методичних семінарів з учителями та екологами області.

Робота з обдарованими учнями по лінії МАН постійно проводиться викладачами на факультеті, а також викладачі факультету постійно приймають участь в проведенні обласних олімпіад з хімії, біології, екології.

Активно на кожній кафедрі факультету проводиться профорієнтаційна робота в школах міста та області.

Методична робота кафедри педагогічної майстерності та менеджменту

У 2015-2016 навчальному році методична робота викладачів кафедри була спрямована на приведення документації, що забезпечує навчальний процес: зокрема, розроблені освітні програми підготовки магістрів (набір 2015 р.) галузі знань 1801 Специфічні категорії зі спеціальностей «Управління навчальними закладами», «Управління проектами», «Управління інноваційною діяльністю» (Гриньова М.В., Ткаченко А.В., Сас Н.М., Кращенко Ю.П., Сорокіна Г.Ю., Беляєва Н.В.); розроблені за компетентнісним підходом та новим класифікатором спеціальностей ОПП і навчальні плани підготовки магістрів (набір 2016 р.) галузі знань 07 управління та адміністрування спеціальності :073 менеджмент зі спеціалізацій «Управління навчальними закладами» (Ткаченко А.В. Жданова-Неділько О.Г., Пивовар Н.М.), «Управління проектами» (Сас Н.М., Кращенко Ю.П., Боловацька Ю. І.), «Управління інноваційною діяльністю» (Гриньова М.В., Сорокіна Г.Ю., Беляєва Н.В.); участь у роботі робочих груп з розробки документів для ліцензування підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (Гриньова М.В., Ткаченко А.В., Сас Н.М.) а також на дидактичне забезпечення курсів, які готуються до ліцензування та читаються викладачами кафедри. Діяльність концентрувалася навколо колективних, групових та індивідуальних форм роботи.

Колективні форми охоплювали весь викладацький склад кафедри і представлені роботою методичного семінару для забезпечення дидактичного опанування самостійної

роботи студентів і магістрантів. Методичний семінар проводився раз у два місяці, здійснюючи колективне обговорення нагальних методичних проблем.

Велика увага приділена удосконаленню навчальних, робочих програм: на кафедрі функціонують 30 нормативних та 9 вибіркового авторських навчальних і робочих програм.

Для поліпшення професійної підготовки студентів і магістрантів кафедрою педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна ПНПУ імені В.Г.Короленка у 2015-2016 н.р. проведена така методична робота:

1. розроблено 10 НМКД (нормативних дисциплін) для спеціалізації «Управління інноваційною діяльністю»; розроблено навчальну програму нормативної навчальної дисципліни «Менеджмент наукових проектів та інтелектуальна власність» (Сас Н.М.) підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії з усіх спеціальностей; підготовлено навчальні програми з вибіркового дисциплін «Основи професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи», «Педагогічна етика» (Ткаченко А.В.) підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 13.00.04. «теорія та методика професійної освіти».
2. модернізовано НМКД усіх дисциплін, які читалися раніше, увагу звернено на оновлену рекомендовану літературу, тестові завдання, опорні конспекти.
3. розроблено навчальні програми вибіркового дисциплін для магістрантів (набір 2015): «Проектування внутрішньошкільного менеджменту» (Ткаченко А.В.), «Інноваційна діяльність управлінця» (Сас Н.М.), «Педагогічна кваліметрія» (Сорокіна Г.Ю.), «Інноваційні проекти в навчальних закладах» (Сас Н.М.); розроблено навчальні програми вибіркового дисциплін для магістрантів (набір 2016) «Управління конфліктами в інноваційній діяльності» (Сас Н.М.), «Маніпулятивні тактики в діловій комунікації» (Ткаченко А.В.), «Професійна культура менеджера освіти» (Беляєва Н.В.) «Управління освітнім процесом», «Діловодство в управлінні навчальним закладом» (Сорокіна Г.Ю.); розроблено навчальні програми вибіркового дисциплін для освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр усіх спеціальностей університету(набір 2016):«Дискусійні питання макаренкознавчих студій», «Невербальні засоби педагогічної взаємодії» (Ткаченко А.В.), «Професійна етика педагога», «Самоменеджмент», «Технології особистісного та професійного комфорту» (Беляєва Н.В.).
4. поновлено та адаптовано Програму «Організація та зміст фахової практики магістрів зі спеціалізації Управління інноваційною діяльністю»;
5. поновлено комплект електронного програмного забезпечення курсів, який містить 30 комплексів, у тому числі з організації науково-дослідницької практики магістрантів;
6. поновлено електронні варіанти опорних конспектів лекцій, завдань до практичних занять та організації самостійної роботи студентів, що забезпечило систематичність в їх навчальній діяльності;
7. видано посібник з грифом «Управління навчально-виховним процесом» для вищих навчальних закладів (М.В. Гриньова, Л.В. Малаканова, Г.Ю. Сорокіна);
8. видано навчально-методичний посібник «Основи інноваційного управління навчальними закладами» (Н.М.Сас);
9. підготовлено до друку посібники з грифом для загальноосвітніх навчальних закладів «Управління навчально-виховним процесом» (М.В. Гриньова, Л.В. Малаканова, Г.Ю. Сорокіна). «Основи сучасного виховання» (М.В. Гриньова, Л.В. Малаканова, Г.Ю. Сорокіна);
10. розроблено Модуль «Основи інноваційного управління навчальними закладами» за компетентнісним підходом (Сас Н.М.);
11. для розвитку творчого потенціалу студентів розроблено систему творчих завдань до курсів, які читаються викладачами кафедри;

12. широко використовуються мультимедійні засоби у навчанні, залучення студентів до розробки електронних презентацій творчих завдань;
13. проведення практичних занять з магістрантами в навчальних закладах різного типу і різного рівня акредитації (доц. Н.М.Пивовар).
14. індивідуальні форми методичної роботи членів кафедри представлені підготовленими варіативними дисциплінами, а також розробкою дидактичного матеріалу до занять.
15. підготовлено матеріали та проведено «Управлінський квест» як форму підсумкового контролю з дисципліни «Управлінська майстерність керівника закладу освіти» (Беляєва Н.В.).
16. організовано і проведено навчальні екскурсії та зустрічі з ведучими фахівцями з управління навчальними закладами м. Полтава (Є.Л.Романовим – директор Полтавської спеціалізованої школи №3) та м. Кременчук (І.В.Гальченком – директор Кременчуцького педагогічного училища імені А.С.Макаренка), з О.В.Цимбалюк – завідувач Центру освітніх інноваційних технологій м. Полтава, з Послушною М.В. – головний спеціаліст відділу експертизи, моніторингу та зв'язків з громадськістю департаменту екології та природних ресурсів Полтавської ОДА, з Л.І.Костровою – керівником національного контактного пункту міжнародної програми «Горизонт 2020» в Києво-Могилянській академії (Сас Н.М.).
17. підготовлено методичний семінар «Реформування системи освіти Польщі в контексті децентралізації й розвитку місцевого самоврядування» (Сорокіна Г.Ю., Кращенко Ю.П.)

Кафедра виступила організатором 2 конференцій та 3 семінарів, які містили аналіз методичних проблем :

1. XV Міжнародна науково-практична конференція «Педагогічна особистість А. С. Макаренка на перетині освітніх парадигм» 10–11 березня 2016р.;
2. Міжнародна науково-практична конференція "Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі" (XXIII КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ) 19-20 травня 2016 р.
3. Всеукраїнський науково-практичний семінар " Управління проектами у сфері науки, освіти, інновації та інформатизації " 11 березня 2016 р.;
4. Всеукраїнський науково-практичний семінар "Управління інноваційною діяльністю в освіті та у виробництві" 11 березня 2016р.;
5. Всеукраїнський науково-практичний семінар "Управлінська майстерність керівника навчального закладу" 11 березня 2016р.;

Члени кафедри здійснювали методичну роботу не лише в університеті, а й за його межами. Кафедра співпрацює з педагогічним колективом навчально-методичного комплексу ім. Л.І. Бугаєвської м. Комсомольськ. Велику організаційно-методичну роботу провели доц. А.В.Ткаченко (виступи присвячені А.С.Макаренку). Доцент. Ю.П. Кращенко веде школу «Лідер майбутнього», веде очно-заочну хімічну школу в Полт. ЕНЦУМ.

Члени кафедри приймали участь у підготовці та обговореннях питань Студентської ради та студентського наукового товариства природничого ф-ту: «Особливості конструювання культурно-дозвіллевих заходів у системі вищої освіти» (Боловацька Ю.І.).

Члени кафедри приймали участь у підготовці та обговоренні питань методичного семінару та вченої ради природничого факультету, виступали з доповідями: «Організація програмно-методичного супроводу дисциплін зі спеціальності «Управління інноваційною діяльністю», «Про підготовку студентів до написання та захисту наукових робіт на міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних конкурсах» (Ткаченко А.В.), «Інноваційні інформаційні технології»(Сас Н.М.).

Методична робота кафедри хімії та методики викладання хімії

Кафедра хімії та методики викладання хімії забезпечує навчальний процес із понад 50 навчальних дисциплін і здійснює методичне керівництво 3 видами практик: пропедевтична практика, педагогічна практика з фахових методик, хіміко-технологічна практика.

У 2015–2016 навчальному році колектив кафедри приділяв багато уваги проблемам організаційно-методичного забезпечення навчання хімії в університеті, профільного навчання в старшій загальноосвітній школі, екологічному вихованню студентів, висвітленню ролі хімічної науки і промисловості в перетворенні оточуючого середовища, економії і більш раціональному використанню природних ресурсів, безвідходних технологій та їх впровадження.

Завідувач кафедри хімії та методики викладання хімії Шиян Н.І. працювала у складі журі II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з хімії (м. Львів). Викладачі кафедри здійснювали консультаційну та методичну допомогу учителям міста та області, з написання наукових робіт школярів, учасників МАН, Шиян Н.І. – голова журі III етапу учнівської олімпіади з хімії, Стрижак С.В. – заступник голови журі III етапу учнівської олімпіади з хімії, інші викладачі були членами журі III етапу учнівської олімпіади з хімії. Шиян Н.І. – один із розробників стандарту вищої освіти України рівня вищої освіти першого ступені вищої освіти – бакалавр, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 01407 Середня освіта (Хімія).

Шиян Н.І. науковий консультант СДГ «Проектна і дослідницька діяльність з хімії як чинник особистісного розвитку учнів». Результат роботи – дослідно-експериментальна робота «Реалізація діяльнісного підходу у навчанні природничих предметів» на базі Шишацької спеціалізованої школи імені В.І. Вернадського.

Шиян Н.І. – науковий керівник творчої групи вчителів хімії м. Полтави, яка працює над проблемою «Методичний супровід допрофільної хімічної освіти за новими Державними стандартами».

Викладачі кафедри беруть участь у роботі обласної спеціальної дослідницької групи учителів хімії «Проектна і дослідницька діяльність з хімії як чинник особистісного розвитку учнів» та творчої групи учителів хімії м. Полтави, яка працює над проблемою «Методичний супровід до профільної хімічної освіти за новими Державними стандартами». Результатом роботи групи буде видання навчального посібника для учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Викладачами кафедри повністю оновлені робочі програми та навчальні програми, оновлено навчально-методичні комплекси дисциплін згідно нових навчальних планів, розроблено навчальні і робочі програми та навчально-методичні комплекси для дисциплін, що читаються вперше на першому курсі та у магістратурі.

Викладачами кафедри розроблено 6 нових навчальних планів освітньої програми підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (Хімія), галузі знань 10 Природничі науки за спеціальністю 102 Хімія, освітньої програми підготовки спеціаліста галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (Хімія), галузі знань 10 Природничі науки за спеціальністю 102 Хімія, освітньо-наукової програми підготовки магістра галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (Хімія), галузі знань 10 Природничі науки за спеціальністю 102 Хімія.

Кафедрою проводиться профорієнтаційна робота. Викладачі кафедри та студенти розповсюджують інформацію про університет та факультет серед випускників ЗНЗ під час усіх форм роботи з учителями та школярами (конференції, семінари, курси підвищення кваліфікації, III етап учнівської олімпіади з хімії, міський, індивідуальні консультації, профорієнтаційні заходи у школах та в університеті для школярів, педагогічна практика студентів, робота з обдарованими школярами тощо).

Здійснюється інформування учнів і вчителів на сайті chemistry-forum.at.ua, розсилка листа усім учасникам III етапу учнівської олімпіади з хімії.

Проведені кафедрою студентські наукові конференції із залученням учителів та школярів міста та області:

№ з/п	Повна назва конференції (семінару)	Рівень (міжнародна, всеукраїнська, регіональна, університетська)	Дата проведення	Кількість учасників	Наявність збірника матеріалів конференції
1.	ІХ Менделєєвські читання	Регіональна науково-практична конференція	24 лютого 2016	67	Програма
3	Регіональний науково-практичний семінар «Шкільна хімічна освіта: проблеми і перспективи»	Регіональний науково-практичний семінар	11 березня 2016 р.	82	Програма
4.	Якість та безпека товарів народного споживання (спільно з Полтавським університетом економіки і торгівлі)	Регіональний науково-практичний семінар	9 грудня 2015р.	71	Програма, матеріали
5	Кристали: структура, властивості	Обласний конкурс для школярів	16 грудня 2015 р.	91	Програма
6	«Проектна технологія навчання хімії»	регіональний науково-методичний семінар	27 квітня 2016	72	Програма

Проведені такі профорієнтаційні заходи для школярів:

1. Постійно розповсюджується інформація про університет та факультети серед випускників ЗНЗ під час відвідування студентами та викладачами ЗНЗ м. Полтави та області, регіональних науково-практичних конференцій, методичних семінарів, обласного етапу учнівської олімпіади з хімії, у закріпленому ЗНЗ № 38, тощо.
2. Розміщення оголошення в ЗНЗ № 38, розсилка листа усім 11-класникам учасникам III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії, зустрічі з учнями ЗНЗ м. Полтави та області
3. Постійне висвітлення інформації про проведені кафедрою профорієнтаційні заходи, науково-практичні конференції та семінари в ЗМІ, зокрема профорієнтаційний захід «Хімія і життя», «Школа хімічної магії», в рамках якого було проведено мультимедійну презентацію, екскурсію навчальними лабораторіями спеціальності «Хімія», перегляд відеоматеріалів, розповсюдження інформаційних буклетів, регіональний семінари «Життя віддане науці», регіональна науково-практична конференція ІХ «Менделєєвські читання», обласний конкурс для школярів «Кристали: структура, властивості».

4. Консультативна допомога в написання учнівських наукових робіт в рамках МАН (Шиян Н.І., Самусенко Ю.В., Джурка Г.Ф., Стрижак С.В.), підготовка учнівських проектів з хімії на «Фестиваль проектів», підготовка команди Полтавської області до участі в IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії (Самусенко Ю.В.)
5. Викладачі постійно приймають участь в організації та проведенні учнівських олімпіад міського та обласного рівня (експерт міського рівня – Стрижак С.В., голова журі в III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії – Шиян Н.І., члени журі – Самусенко Ю.В., Стрижак С.В., Шинкаренко В.І.)
6. На базі кафедри проведено експериментальний тур III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії
7. Усі студенти 3, 4 і 5 курсів під час проходження практики проводили профорієнтаційні заходи в школах міста та області. 3 курс – ЗНЗ № 3 м. Полтави, а всі інші – за індивідуальним графіком проходження практики.
8. 27 квітня 2016 року на кафедрі хімії та методики викладання хімії відбувся регіональний науково-методичний семінар «Проектна технологія навчання хімії», У рамках семінару відбувся фестиваль проектних студентських та учнівських робіт із хімії, засідання круглого столу «Проектна технологія у навчанні хімії». Школярі з цікавістю відвідали університетські хімічні лабораторії, у яких студенти I та III курсів провели для них майстер-клас «Хімічний експериментаріум». Учні самостійно під керівництвом студентів провели дослідження на визначення катіонів та аніонів у розчинах. На завершення провели профорієнтаційний захід «Школа хімічної магії».
9. 24 лютого 2016 р. регіональна науково-практична конференція VIII «Менделєєвські читання» (35 учнів)
10. Екскурсії навчальними лабораторіями кафедри
11. Проф. Шиян Н.І. та доц. Самусенко Ю.В. постійно читають лекції для вчителів міста та області в рамках програм курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників
12. Шиян Н.І. науковий керівник СДГ «Проектна і дослідницька діяльність з хімії як чинник особистісного розвитку учнів».
13. Шиян Н.І. науковий консультант дослідно-експериментальної роботи «Реалізація діяльнісного підходу у навчанні природничих предметів» на базі Шишацької спеціалізованої школи імені В.І. Вернадського.

Методична робота кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології

У процесі методичної роботи на кафедрі ботаніки та методики навчання біології систематично здійснюються підвищення наукового рівня викладачів кафедри, їх підготовка до засвоєння змісту нових програм і технологій їх реалізації, постійне ознайомлення з досягненнями психолого-педагогічних дисциплін і методик викладання, вивчення і впровадження у вузівську практику передового педагогічного досвіду, творче виконання перевірених рекомендацій, збагачення новими, прогресивними й досконалими методами і засобами навчання. Систематично здійснюється вдосконалення навичок профільної роботи викладача, передача досвіду з теорії та практичної діяльності з фахових дисциплін, а саме: зросла кількість студентських публікацій, підготовлених за допомогою викладачів кафедри – 23, одноосібних – 5.

У 2015-2016 навчальному році методична робота викладачів кафедри була спрямована на розробку НМКД для дисциплін які читаються вперше, а також удосконалення НМКД згідно основних положень Закону про вищу освіту (2015р.) а також на дидактичне забезпечення курсів, які читаються викладачами кафедри, основна діяльність концентрувалася навколо колективних, групових та індивідуальних форм роботи.

1. Створення наукового гербарію (доц.Гомля Л.М.)
2. Виготовлення таблиць з курсу «Мікробіологія з основами вірусології» (доц.Іщенко В.І.)
3. Розробка таблиць до курсу «Ботанічне ресурсознавство» та «Луківництво»(проф. Орлова Л.Д.)
4. Підготовка унаочнення з навчальних дисциплін «Біологія», «Екологія рослин з основами фітоценології» (ас.Ханнанова О.Р.)
5. Підготовка унаочнення з навчальних дисциплін «Інтродукція та акліматизація рослин», «Лікарські рослини» (доц.Дерев'янка Т.В.)
6. Розробка таблиць до курсу «Фітоценологія», «Флора та рослинність України» (проф.Гапон С.В.)

Проведено впродовж року науково-методичні семінари на актуальні тематики:

- 1.«Розвиток партнерських взаємин між викладачами і студентами на кафедрі ВНЗ III-IV рівня акредитації» (проф. Онішко В.В.)
- 2.«Методика проведення навчальної екскурсії як форма навчально-виховної роботи з біології» (доц. Гомля Л.М.).
- 3.«Особливості контролю знань студентів при вивченні ботаніки, систематики рослин» (проф. Гапон С.В.)
- 4.«Основні компоненти і функції здоров'язбережувальної освітньої технології як базис формування здорового способу життя майбутніх вчителів» (доц. Дяченко-Богун М.М.)
- 5.«Педагогічна система самоосвітньої діяльності майбутнього вчителя природничих дисциплін» (доц. Іщенко В.І.)
- 6.«Особливості формування екологічного світогляду студентів ПНПУ імені В.Г. Короленка» (Ханнанова О.Р.)
- 7.«Організація та проведення екскурсій при вивченні курсу «Інтродукція та акліматизація рослин» (доц. Дерев'янка Т.В.)

Велика увага приділена удосконаленню навчальних, робочих програм: на кафедрі функціонують 43 авторських навчальних і робочих програми.

Для поліпшення професійної підготовки студентів і магістрантів кафедрою у 2015-2016 н.р. проведена така методична робота:

1. Розроблено 10 НМКД (нормативних дисциплін) для спеціальності 6.040102 Біологія; 8 НМКД (нормативних дисциплін) для спеціальності 6.040106 Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування.
2. Модернізовано НМКД усіх дисциплін, які читалися раніше, увагу звернено на оновлену рекомендовану літературу, тестові завдання, опорні конспекти;
3. Розроблено 4 навчальних програм вибіркових дисциплін для спеціальності 6.040102 Біологія;
4. Розроблено Програму "Методика викладання біології у вищій школі 8.040102 Біологія";
5. Створено електронні варіанти опорних конспектів лекцій, завдань до практичних занять та організації самостійної роботи студентів, що забезпечило систематичність в їх навчальній діяльності;
6. Видано навчально-методичні рекомендації:
 1. Орлова Л.Д. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Екологічна безпека» для студентів напряму 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» / Л.Д. Орлова. – Полтава, 2015. – 48 с. **(3.3 др.а.)**
 2. Орлова Л.Д. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Екологія» для студентів заочного відділення освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки: 6.040102 Біологія / Л.Д. Орлова. – Полтава, 2015. – 31 с. **(2.1 др.а.)**

3. Орлова Л.Д. Методичні вказівки до лабораторних занять з ботаніки анатомії та морфології рослин для студентів I курсу природничого факультету напряму підготовки «Основи здоров'я» / Л.Д. Орлова. – Полтава, 2015. – 84 с. **(5,7 др.а.)**
4. Методичні розробки до лабораторно-практичних занять з курсу «Ботаніка. Анатомія та морфологія рослин» для студентів природничого факультету / укладач Орлова Л.Д. – Полтава, ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2015. – 82 с. **(5,6 др.а.)**
5. Гомля Л. М. Методичні вказівки та тематика самостійних робіт з курсу «Цитологія» / Л. М. Гомля. – Полтава, 2015. – 40 с. **(2,7 др. ар.)**.
6. Гомля Л. М. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Основи науково-дослідної роботи» / Л. М. Гомля. – Полтава, 2015. – 25 с. **(1,7 др. ар.)**.
7. Гомля Л. М. Методичні вказівки та тематика самостійних робіт з курсу «Біогеографія» / Л. М. Гомля. – Полтава, 2015. – 30 с. **(2,0 др. ар.)**.
8. Ханнанова О.Р. Методичні вказівки до практичних занять із навчальної дисципліни «Екологія» для студентів I курсу напряму підготовки 6.040102 «Біологія» / О.Р. Ханнанова. – Полтава, 2015. – 19 с. **(1,3 д.а.)**
9. Клепець О.В. Інструктивно-методичні матеріали до лабораторних занять із курсу «Техноекологія» для студентів IV курсу природничого факультету ПНПУ імені В.Г. Короленка напряму підготовки 6.040106 Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування / Олена Вікторівна Клепець ; Полт. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – Полтава, 2015. – 60 с. **(4,1 д.а.)**
10. Клепець О.В. Інструктивно-методичні матеріали до лабораторних занять із курсу «Утилізація та рекуперація відходів» для студентів IV курсу природничого факультету ПНПУ імені В.Г. Короленка напряму підготовки 6.040106 Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування / Олена Вікторівна Клепець ; Полт. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – Полтава, 2015. – 22 с. **(1,5 д.а.)**
11. Максименко Н.Т. Методичні вказівки з курсу «Основи організації екологічного управління» для студентів спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища» стаціонарної форми навчання / Н.Т. Максименко – Полтава, 2015. – 33 с. **(2,2 др. ар.)**.
12. Максименко Н.Т. «Основи організації екологічного управління». Методичні вказівки до самостійної роботи. / Н.Т. Максименко – Полтава, 2015. – 5 с. **(0,3 др. ар.)**.

7. Видано навчально-методичні посібники

1. Оніпко В. В. Плодоовочівництво: навч.-метод. посіб. / Н. Т. Максименко, В. В. Оніпко; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2015. – 134 с. **(9,1 др. ар.)**.
2. Гомля Л. М. Біологія клітин [навчальний посібник для студентів біологічних спеціальностей вищих навчальних закладів] / Людмила Миколаївна Гомля. – Полтава, 2014. – 160 с.
3. Орлова Л.Д. Луківництво : [навчальний посібник] / Л.Д. Орлова. – Полтава : ФОП Болотін А.В., 2014. – 256 с. **(17,4 др.а.)**
4. Орлова Л.Д. Фотосинтез : [навчальний посібник] / Л.Д. Орлова. Полтава : ФОП Болотін А.В., 2015. – 91 с. **(6,2 др.а.)**
5. Орлова Л.Д. Морфологія та анатомія рослин. Ч. 2. Рослинні тканини : [навчальний посібник] / Л.Д. Орлова. Полтава : ФОП Болотін А.В., 2015. – 75 с. **(5,1 др.а.)**
6. Гапон С. В. Флора та рослинність України. Навчальний посібник. – Полтава, 2015. – 106 с. **(7,0 д.а.)**.

7. Гапон С.В. Нижчі та вищі рослини. Гриби, лишайники. Навчальний посібник. – Полтава, 2015. – 96 с. **(6,5 д.а.)**.
8. Дерев'янка Т.В. Інструктивно-методичні матеріали до лабораторних занять з курсу «Біоіндикація» для студентів IV курсу природничого факультету ПНПУ імені В.Г. Короленка напряму підготовки 6.040106 Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування / Тетяна Василівна Дерев'янка, Олена Вікторівна Клепець ; Полт. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – Полтава, 2015. – 40 с. **(2,7 др.а.)**
9. Дерев'янка Т.В. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з навчальної дисципліни «Біотехнологія з основами генетичної інженерії» для студентів заочної форми навчання підготовки бакалавра напряму 6.040102 «Біологія» / Т.В. Дерев'янка ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2015. – 8 с. **(0,5 др. ар.)**.
10. Дерев'янка Т.В. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з навчальної дисципліни «Охорона природи» для студентів заочної форми навчання підготовки бакалавра напряму 6.040102 «Біологія» / Т.В. Дерев'янка ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2015. – 8 с. **(0,5 др. ар.)**.
11. Дерев'янка Т.В. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з навчальної дисципліни «Охорона природи» для студентів денної форми навчання підготовки бакалавра напряму 6.040102 «Біологія» / Т.В. Дерев'янка ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2015. – 10 с. **(0,7 др. ар.)**.
12. Дерев'янка Т.В. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з навчальної дисципліни «Лікарські рослини» для студентів заочної форми навчання підготовки бакалавра напряму 6.040102 «Біологія» / Т.В. Дерев'янка ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2015. – 10 с. **(0,7 др. ар.)**.
13. Смоляр Н.О. Основи екології: навч.-метод. посіб. для студентів I курсу природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка денної форми навчання напряму підготовки 6.040102 Біологія / Наталія Олексіївна Смоляр, Олена Вікторівна Клепець ; Полт. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – Полтава: Астроя, 2015. – 115 с. **(7,8 д.а.)**
14. Смоляр Н.О. Основи екології: навч.-метод. посіб. для студентів I курсу природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка денної форми навчання напряму підготовки 6.040101 Хімія / Наталія Олексіївна Смоляр, Олена Вікторівна Клепець ; Полт. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – Полтава: Астроя, 2015. – 130 с. **(8,8 д.а.)**

8. Для розвитку творчого потенціалу студентів розроблено систему творчих завдань до курсів, які читаються викладачами кафедри.

9. Широко використовуються мультимедійні засоби у навчанні, залучення студентів до розробки електронних презентацій творчих завдань (всі викладачі кафедри).

10. Проведення практичних занять з магістрантами в навчальних закладах різного типу і різного рівня акредитації (проф.В.В.Оніпко; проф.Л.Д.Орлова; проф.С.В.Гапон)

Індивідуальні форми методичної роботи членів кафедри представлені підготовленими варіативними дисциплінами, а також розробкою дидактичного матеріалу до занять.

Кафедра виступила організатором 3 конференцій та семінарів, які містили аналіз методичних проблем :

1. Міжнародна конференція молодих учених «Актуальні проблеми ботаніки та екології (15-20 вересня 2015 р.)

2. Обласний науково-практичний семінар методистів районних методичних кабінетів(центрів) із біології та основ здоров'я «Життєтворчість як самоактуалізація і самовдосконалення особистості в навчальному процесі з біології та основ здоров'я(Диканька 24 вересня 2015 р.)
3. Міжнародна науково-практична конференція «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі» XXIII Каришинські читання (Полтава, 19-20 травня 2016 р.)

Члени кафедри здійснювали методичну роботу не лише в університеті, а й за його межами. Кафедра співпрацює з:

1. Університетом імені Фрідріха Шіллера, м. Єна, Німеччина.
2. Інститутом біології м. Уфа, РАН.
3. Брянським державним університетом.
4. Інститутом ботаніки імені М.Г. Холодного НАН України, м. Київ.
5. Інститутом екології Карпат, м. Львів.
6. Херсонським національним університетом.
7. Заповідником «Медобори» (Тернопільська обл.).
8. НПП «Подільські Товтри» (Тернопільська обл.).
9. Ужгородським національним університетом.

Усі викладачі кафедри працюють над створенням сучасного методичного забезпечення біологічних дисциплін відповідно кредитно-модульної системи та основних принципів організації навчального процесу, над модернізацією навчально-методичного інструментарію через впровадження сучасних педагогічних та інформаційних технологій; підвищенням змістовності видавничої діяльності викладачів кафедри, рівня їх педагогічної майстерності. У процесі методичної роботи на кафедрі ботаніки, екології та методики навчання біології систематично здійснюються підвищення наукового рівня викладачів кафедри, їх підготовка до засвоєння змісту нових програм і технологій їх реалізації, постійне ознайомлення з досягненнями психолого-педагогічних дисциплін і методик викладання, вивчення і впровадження у вузівську практику передового педагогічного досвіду, творче виконання перевірених рекомендацій, збагачення новими, прогресивними й досконалими методами і засобами навчання, вдосконалення навичок самоосвітньої роботи викладача, передача досвіду з теорії та практичної діяльності з фахових дисциплін.

Методична робота кафедри біології та основ здоров'я людини

У 2015-2016 навчальному році кафедрою успішно ліцензовано новий напрям підготовки 6.010203 «Здоров'я людини*». Підготовлено ліцензійну справу за даним напрямом, розроблено НМКД з дисциплін згідно з навчальним планом та освітньо-професійною програмою даного напрямку підготовки.

Впродовж навчального року були оновлені НМКД з дисциплін кафедри (для напрямів підготовки 6.040101 Хімія, 6.040102 Біологія, спеціальностей 7.04010101 «Хімія», 7.04010201 «Біологія», 7.03010201 «Психологія», 8.04010201 «Біологія»).

Викладачами кафедри підготовлено і видано такі методичні праці:

- Загальна паразитологія. Навчальна програма для студентів напрямку підготовки 6.010203 «Здоров'я людини*» / Автор В.М. Закалюжний. — Полтава: ПНПУ, 2016. — 10 с.;
- Науково-дослідна робота студентів. Навчальна програма для студентів напрямку підготовки 6.010203 «Здоров'я людини*» / Автор В.М. Закалюжний. — Полтава: ПНПУ, 2016. — 12 с.;
- Зоологія хребетних. Навчальна програма напрямку підготовки 6.010203 — Здоров'я людини / Автор М.В. Слюсар. — Полтава, 2016. — 11 с.;

- Зоологія хребетних: Навчально-методичний комплекс для студентів 2-го курсу ПНПУ напряму підготовки 6.010203 — Здоров'я людини / Укладач М.В. Слюсар. — Полтава, 2016. — 172 с.
- Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з гістології з основами ембріології для студентів 1 курсу Полтавського національного педагогічного університету напряму підготовки 6.010203 Здоров'я людини* (заочного відділення) / Укладач А.А. Коваль — Полтава, 2016.— 9 с.
- Навчальна програма з гістології з основами ембріології для студентів 1 курсу Полтавського національного педагогічного університету напряму підготовки 6.010203 Здоров'я людини*/ Укладач А.А. Коваль — Полтава, 2016.— 4 с.
- Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з гістології з основами ембріології для студентів 1 курсу Полтавського національного педагогічного університету напряму підготовки 6.010203 Здоров'я людини* / Укладач А.А. Коваль — Полтава, 2016.— 13 с.
- Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з вікової фізіології та шкільної гігієни для студентів 1 курсу Полтавського національного педагогічного університету напряму підготовки 6.040102 Біологія (заочного відділення) / Укладач А.А. Коваль — Полтава, 2016.— 9 с.
- Навчальна програма з вікової фізіології та шкільної гігієни для студентів 1 курсу Полтавського національного педагогічного університету напряму підготовки 6.040102 Біологія / Укладач А.А. Коваль — Полтава, 2016.— 4с.
- Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з вікової фізіології та шкільної гігієни для студентів 1 курсу Полтавського національного педагогічного університету напряму підготовки 6.040102 Біологія / Укладач А.А. Коваль — Полтава, 2016.— 13 с.
- Навчально-методичний комплекс з зоології безхребетних. II семестр: для студентів I курсу Полтавського національного педагогічного університету напряму підготовки «Біологія» / Уклали В.М. Закалюжний, А.А. Коваль, О.В. Паляниця. – Полтава, 2016. – 82 с.
- Коваль А.А., Паляниця О.В. Навчально-методичний комплекс з гістології з ембріологією. Для студентів I курсу денного відділення напряму підготовки 6.040102 Біологія. — Полтава, 2016. — 63 с.
- Коваль А.А., Паляниця О.В. Навчально-методичний комплекс з гістології з ембріологією. Для студентів I курсу денного відділення напряму підготовки 6.010203 Здоров'я людини. — Полтава, 2016. — 71 с.
- Коваль А.А., Паляниця О.В. Навчально-методичний комплекс з гістології з ембріологією. Для студентів I курсу заочного відділення напряму підготовки 6.010203 Здоров'я людини. — Полтава, 2016. — 59 с.
- Навчально-методичний комплекс з вікової фізіології і шкільної гігієни: для студентів I курсу Полтавського національного педагогічного університету напряму підготовки 6.040102 Біологія. / Укладач А.А. Коваль. – Полтава, 2016. – 57 с.
- Загальна теорія здоров'я: Навчально-методичний комплекс для студентів 1 курсу Полтавського національного педагогічного університету напряму підготовки 6.010203 Здоров'я людини* / Укладачі О.Я. Рибалка, А.А. Коваль, О.В. Паляниця. – Полтава, 2016. – 63 с.
- Основи здоров'я: Навчально-методичний комплекс для студентів 1 курсу Полтавського національного педагогічного університету напряму підготовки 6.040106 — Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування / Укладачі О.Я. Рибалка, А.А. Коваль, О.В. Паляниця. — Полтава, 2016. – 62 с.

- Основи здоров'я: Навчально-методичний комплекс для студентів 1 курсу Полтавського національного педагогічного університету напряму підготовки 6.040101 Хімія / Укладачі О.Я. Рибалка, А.А. Коваль, О.В. Паляниця. — Полтава, 2016. – 62 с.

На засіданнях кафедри обговорювались такі питання:

- про забезпечення навчальних курсів навчальними програмами, посібниками та іншою методичною літературою;
- ознайомлення з нормативними документами Міністерства освіти і науки України щодо впровадження кредитно-модульної системи навчання;
- обговорення відкритих лекцій та ін.

Викладачі кафедри взяли участь у науково-методичних конференціях та семінарах:

- Всеукраїнська науково-практична конференція «Науково-методичне забезпечення напряму підготовки «Здоров'я людини: теоретичні, практичні та методичні аспекти»*» (Полтава, 12 листопада 2015 року);
- Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України» (Полтава, 14 квітня 2016 року).
- Міжнародна науково-практична конференція «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі. XXIII Каришинські читання» (Полтава, 19-20 травня 2016 року);

Викладачі кафедри здійснювали консультаційну та методичну допомогу учителям міста та області, рецензували роботи школярів учасників МАН, були членами журі МАН та III етапу учнівської олімпіади з біології та валеології.

Кафедра біології та основ здоров'я людини співпрацює з міжнародною мережею за гуманну освіту (InterNICHE, Англія) та міжнародною організацією DoctorAgainstAnimalExperiments (Германія) з питань гуманізації навчального процесу та впровадження альтернативних методів навчання. У межах співпраці досліджується використання альтернатив при вивченні будови живих організмів та фізіологічних процесів, які дозволяють зменшити або повністю замінити використання тваринних об'єктів для навчальних і наукових лабораторних досліджень.

Кафедрою впроваджуються навчальні фільми та комп'ютерні інтерактивні програми, надані організаціями-партнерами, які дозволяють частково відмовитися від використання тварин для лабораторних досліджень. Так як надані альтернативи у більшості англійські, у перспективі планується співпраця з вищевказаними партнерами з українізації наявних та розробки нових альтернатив.

Викладачі кафедри використовують можливості комп'ютерної лабораторії природничого факультету для проведення тестових контрольних робіт з навчальних дисциплін кафедри.

На базі навчальних музеїв-лабораторій для учителів і учнів шкіл м. Полтави та області систематично проводяться тематичні навчальні екскурсії викладачами кафедри Закалюжним В.М., Ковалем А.А., Паляницею О.В.

Зав. кафедри Цебржинський О.І. був членом редакційних рад трьох наукових журналів (Світ медицини та біології, УМСА, Полтава; Вісник проблем біології та медицини, УМСА, Полтава; Науковий вісник МНУ імені В.О.Сухомлинського. Серія «Біологічні науки», Миколаїв).

Пропозиції:

- спрямовувати навчально-виховний процес на реалізацію чотирьох стратегічних завдань освіти: вчити жити, вчити вчитися, вчити працювати та вчити продуктивно взаємодіяти з соціумом;

- розширювати поле обміну, досвідом напрацьованих форм і методів методичної роботи, використання інноваційних методів у навчанні, фахових і загальних компетенцій у процесі практичних і лабораторних занять.
- забезпечувати кафедри мультимедійними системами та поліграфічною базою для розмноження дидактичних завдань та інших методичних матеріалів;
- створення повноцінної WI-FI-мережі для покращення доступу студентів до навчально-методичних матеріалів та збільшення можливостей використання комп'ютерних технологій під час навчальної діяльності як студентами, так і викладачами;
- Викладачам кафедр активізувати роботу по створенню навчально-методичного забезпечення курсів, які викладаються за дистанційною формою навчання.

Загальні методичні консультації з актуальних питань навчально-методичної і навчально-організаційної роботи: проводяться щомісяця у вигляді брифінгів за актуальною проблематикою.

Поточне методичне консультування: щопонеділка, 13.00-15.00, ауд. 221 н.к.2.